

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 23. februarja 1905.

Štev. 8.

Opomin naročnikom!

Dasi smo nastopili že 8. teden po novem letu, je še mnogo naročnikov z naročnino na dolgu. Ker so stroški za list veliki, a se na drugi strani trudimo, da kolikor mogoče vsestransko, tudi s povečanjem lista, ustrezemo svojim naročnikom in bralcem, zato nujno prosimo, da tudi naročniki storé svojo dolžnost ter čim preje določijo svojo naročnino.

Kdor bi naročnino do 15. marca t. l. ne vposlal, ali dotlej svojih stvari ne spravil v red, bi bili neljubo pri-siljeni, mu ustaviti list.

Upravništvo „Mira“.

Naše šolske razmere.

Interpelacija poslancev dr. Ploja, dr. Žitnika in tovarišev na ministra za uk in bogočastje.

Njegova ekscelencija gospod minister za uk in bogočastje je v odgovoru na interpelacijo gospoda poslanca dr. Žitnika in tovarišev v zadevi jezikovne uredbe takoimenovanih utrakvističnih šol na Koroškem poskusil podati nekako sliko o ureditvi imenovanih šol in je končno izjavil, da z ozirom na podana pojasnjenja nima povoda, da bi nadalje kaj ukrenil.

Ministrova izvajanja ne odgovarjajo dejstvom; deloma jim naravnost nasprotujejo, kar nam daje povod, da jim ugovarjamo in iznova utemeljimo naše zahteve po preosnovi omenjenih šol v jezikovnem oziru.

Že iz ministrovih izvajanj je jasno razvidno, da uredba teh šol naravnost prezira vsa pedago-gična načela in da se je slovenskemu jeziku na-pram nemškemu jeziku dal pravzaprav le pristranski pomen kot pomožnemu jeziku.

Čuditi se moramo, da ni ekscelencija gospod minister iz svojih izvajanj izvedel tudi potrebnih zaključkov.

V resnici so te šolske razmere še mnogo nezdravejše in žalostnejše, kakor jih je orisal ekscelencija gospod minister.

V sledečem podajamo dokaz zato.

Minister je v svojem odgovoru na zgoraj na-vedeno interpelacijo izjavil dobesedno sledeče:

„Jezikovna uredba, proti kateri je naperjena omenjena interpelacija, je očitno slovensko-nemška, obče imenovana utrakvistična. Značaj utrakvističnih šol na Koroškem je sledeči: Na nižji stopnji iz-početka izključno, pozneje pretežno slovenski učni jezik, na srednji stopnji začetkoma menjajoč se slo-venski in nemški, proti koncu pretežno nemški učni jezik, na višji stopnji izključno nemški učni jezik s slovenskim jezikom kot pomožnim učnim jezikom; v vseh stopnjah se goji slovenščina kot učni pred-met za one otroke, katerih starši to želijo (!). Splošno pa temelji pouk na normalnih učnih, po koroškem deželnem šolskem svetu leta 1890 iz-danih načrtih za ljudske šole na Koroškem.“

Utrakvistične šole, o katerih uredbi je go-ovoril minister, so očitno one koroške šole, ka-terih glavni namen je, slovenske otroke izuriti v rabi nemškega jezika, šole ki se torej kažejo v glavnem kot jezikovne šole. So namreč poleg teh šol še tri slovenske šole in nekaj nemških šol, ka-tere pohaja znatna, tupatam pretežna večina slo-venskih otrok.

Po naših zanesljivih poizvedbah pa dejanska uredba takoimenovanih utrakvističnih šol ni taka, kakor jo je opisal minister, temveč sledeča:

Na nižji stopnji, ki obsega prvo in drugo šolsko leto, rabi učitelj, kedar se gre zato, da naj

bi ga otroci v čem razumeli, slovenski jezik, ko-likor ga namreč sam zna; mnogi rabijo narečje. Vendar pa se dnevno ponavljajoči ukazi in naredbe vedno že izpočetka dajejo v nemškem jeziku. Pred-meti prvih dveh šolskih let se vršijo v obeh je-zikih, toda tako, da igra slovenščina bolj ulogo po-možnega jezika.

Tako se računstvo v prvem šolskem letu učí v obeh jezikih, v drugem pa prav čisto samo v nemškem.

Branje se poučuje res izpočetka slovenski; takoj nato pa mora biti slovenščina za tolmača pri nemškem branju.

Ravno isto ulogo ima slovenski jezik pri vajah v nemškem govoru, ki stopijo na mesto nazornega pouka v materinem jeziku in imajo za cilj, da slo-venske otroke uvedejo v uporabo nemščine.

Pismene jezikovne vaje se omeji na prepiso-vanje besedi in stavkov; v nemščini seveda otroci še niso dosti napredovali, slovenski jezik se pa na-čelno zanemarja.

Ako se obdela kaka jezikovna učna snov, se to zgodi v nemškem jeziku.

Učne knjige so sledeče: nemška izdaja Moč-nikovih računic (po Habernalu), prva Lehmannova slovnica, katera pa se zelo malo rabi, in pa slo-vensko-nemški abecednik. Ta je najvažnejša učna knjiga, ki sama označuje obstoječe utrakvistične šole. Naj se mesto nje uvede nemški abecednik — in nemška šola je tu.

Abecednik pa, katerega je sestavil vadniški učitelj *Prosch* v vsakem, metodičnem, pedago-gičnem in jezikovnem oziru zastarela in ne-porabljiva knjiga.

Po abecedniku se uče otroci spoznavati mali in veliki slovenski abece. Da bi se temeljito naučili brati, o tem ni govora, kajti razun tega se morajo učiti še male nemške črke, za kar se morajo otroci učiti brati dolgo časa besede in besedne skupine, katerih čisto nič ne razumejo. To je seveda po-trata časa in nepotrebna muka za otroke, kajti izpočetka bi se prav lahko rabile latinske črke tudi pri nemškem branju.

V drugem šolskem letu je na vrsti učenje velikih nemških črk. Vsaki novonavedeni črki slede nemške besede in stavki s slovenskim pre-vodom. Ko so dokončali veliki nemški abece, za kar je treba skoraj celo drugo leto (!), sledijo slo-venski in nemški stavki o nazornih snoveh.

Šele kot dodatek k učni knjigi je dodanih par kratkih slovensko-nemških beril. Skoraj dve leti torej ne berejo slovenski otroci na podlagi te knjige nič drugoga nego besede in stavke brez zveze, katerih tudi deloma ne razumejo, med tem ko se jim v navadnih razmerah lahko poda že v prvem šolskem letu duha vzgajajoče berilo. Vzgoja duha se torej tudi popolnoma zanemarja. To dejstvo je pač uni-čujoča kritika utrakvistične šole.

O nazornem pouku in nemških jezikovnih vajah se je izrazil minister kakor sledi: „Po nor-malnem učnem načrtu za ljudske šole na Koroškem za pouk v slovenskem jeziku na utrakvističnih šolah se morajo nazorne snovi v prvem letu obde-lovati v slovenskem jeziku in šele temu naj se priključijo sistematično urejene nemške jezikovne vaje v svrhu priučitve nemškega jezika.“

V nasprotju s tem povdarjamo že tu, da stopijo namesto nazornega pouka nemške jezikovne vaje, pri čemer se uporablja slovenščina za tolma-čenje. Tako je tudi v resnici in navadi.

Na utrakvističnih šolah ni nikakega nazor-nega pouka, dasiravno je predpisan v učnih na-črtih za nemške in utrakvistične šole in v speci-jelnem učnem načrtu za pouk v slovenskem jeziku. Učni načrt obstoji sploh samo na papirju in prezira ga ravno tako učitelj kakor oblast. Odkod naj bi se vzela tudi čas za materinski jezik tako važen nazorni pouk! Saj se gre le zato, da se otroci čim prej navadijo nemškega jezika. Kaj bi rekel nadzornik, ako bi prišlo učitelju na misel, baviti se z nazornim poukom, in bi vsled tega naravno po-rinil nemški jezik na v tem slučaju mogoče mesto.

Seveda pa ni tudi govora o rednem uče-vanju nemškega jezika. Pouk v nemščini je pod vsako kritiko. Prvič se preveč prevaja, česar se novojezična učna metoda kar največ mogoče ogiblje. Drugič manjka kot podlaga za ves nemški pouk učna knjiga, vsled česar hodi vsak učitelj po svojem lastnem potu brez reda in brez metode. Abecednik ni z ostalim poukom v nemščini v nikaki zvezi. Tretjič manjka onemu, kar se je ustmeno obdelalo, pismeno uprizarjenje. Seveda bi se morala pri tem najprej rabiti latinska pisava, ali rajši se muči otroke s čitanjem in pisanjem neumljivih besedi in stavkov v nemški pisavi. Tako se izgubi pri pouku v nemščini mnogo dragocenega časa, seveda v prvi vrsti na račun pouka v materinščini.

Takšen je torej po naših poizvedbah pouk na nižji stopnji utrakvističnih šol, o katerem je trdil minister, da se vrši izpočetka izključno slo-venski, pozneje pretežno slovenski.

O srednji stopnji je rekel ekscelencija gospod minister, da je na njej učni jezik izpočetka men-jajoč se nemški in slovenski, pozneje pa pretežno nemški. V resnici pa je stvar drugačna.

Začeni od tretjega šolskega leta je nemščina izključno učni jezik, nemške so tudi učne knjige in le od dobre volje učiteljeve je odvisno, ako se hoče pri razlagi nemškega izraza, ali kedar da kak ukaz, posluževati slovenskega jezika, seveda, ako zna slovenski, kar pa žal prav velikokrat ne zna.

To seveda ni za gojitev slovenskega jezika nikake, niti najmanjše vrednosti. Sicer pa rabi učitelj le prišiljen slovenski jezik in ima s svojega stališča popolnoma prav, ker se z vednim prestav-ljenjem v nemščini nikakor ne napreduje in bi se tako ne dosegel končni namen utrakvistične šole.

Kar pouk na tej stopnji najboljše označuje, je duba moreči mehanizem in verbalizem. Deloma je to posledica pomanjkljivega znanja učnega jezika s strani učencev, deloma pa je iskati vzrok v ne-primeri učni metodi.

Vse učne knjige so ravno iste, kakor so uve-dene na enaki stopnji nemških šol. Pomisli naj se! Učitelji nemških šol se pritožujejo nad težko umljivostjo Zeynekovih beril in Lehmannovih slovnice, slovenska mladina naj bi jih pa rabila in sicer s koristjo.

Posebno za pouk v nemščini ni nikakega trdnega načrta, pametnega reda in nazorne me-tode. V slovnici se posebno pogreša pripravna izber učne snovi in pa ozirom na poznanje jezika s strani učencev. Ista snov se v istem redu obdela kakor na isti stopnji nemških šol. Slovnica je večkrat v vrsti pred govorom. Najtežja pravila znajo otroci natančno, dasiravno jih ne razumejo. Sploh se uče toliko na pamet, da presega vse pa-metne meje. Cela berila se morajo otroci naučiti na pamet, dasiravno ne razumejo njih vsebine. Saj so ta berila največkrat stilistični umotvori, določeni zato, da vzbude nemškim otrokom razum za lepoto in bogastvo njihovega materinega jezika. Ali tako želi nadzornik in tako se misli, da se najboljše pospešuje napredek otrok v jezikovnem pouku.

Realnega pouka v pravem pomenu besede sploh ni; saj otrok ni v stanu slediti učiteljevemu predavanju. Za nadomestilo se je treba zopet naučiti na pamet nekaj neumljivih beril realistične vsebine. Tako seveda tudi ni nikakega pouka v domovino-znanstvu, kateri naj bi obudil, krepil in globil ljubezen do ožje domovine, do rodne grude, kar je podlaga vsakega patriotizma.

Kratko povedano: Otročji spomin se preko-merno napenja, neplodno preobklada, pri čemer pa duh ne pridobi ničesar. Celo pouk v petju je ve-činoma nemški.

Da bi se upošteval slovenski jezik, kakor je trdil ekscelencija gospod minister, torej pač ni videti. Da, marsikak učitelj poučuje na tej stopnji, ki je slovenskega jezika popolnoma nezmožen.

(Konec prihodnjic.)

Šolsko vprašanje v celovškem mestnem zboru.

Med Slovenci je nekako potihnilo zadaja leta zanimanje za ljudsko šolo — zakaj? O tem nečemo govoriti: saj pride itak kmalu spet na dan. Poglejmo pa danes, kako se brigajo za ljudsko šolo nemški očetje celovškega mesta! V celovške šole zahajajo tudi otroci iz okolice; le za otroke v občini „Podgoričici“ so zgradili pred nedavnimi leti posebno šolo in tako šolo odprli lani tudi v Št. Rupertu, pa le kot podružnico celovške šole na benediktinskem trgu. Ta je najboljša kmetska šola; vse druge so bolj daleč od mesta (Št. Jakob ob cesti, Žrelec, Vetrinj, Kriva vrba) in iz nekaterih vasi imajo otroci precej dolgo pot v mestno šolo. V mestu pa tožijo že davno, da prihaja preveč te kmetske dece v šole. Sicer plačujejo one vasi mestu na leto 3351 kron, ali mesto ima zaradi teh otrok veliko več stroškov, menda letnih več nego 33.000 kron; vrhu tega tožijo, da prinašajo otroci iz okolice nalezljive bolezni v mesto, da se v mestnih šolah zavoljo kmetskih otrok tudi mestni otroci precej manj učé, da se klatijo mnogi vaški otroci po šoli po mestu itd. Človek bi si pa zdaj mislil: I, zakaj pa ne ukazete okoliškim občinam, da naj si napravijo lastne šole? Na to mislijo pač mnogi že davno, toda občine se upirajo, ker izhajajo zdaj tako ceno, in deželni odbor jih brani. Odkrili so pa nekateri svetovalec v zadnji seji celovškega občinskega zbora tudi še drug razlog, ki ga vemo že davno: skrb za koroško nemščino! Že pred par leti je tarnal neki občinski svetovalec, nadučitelj Kleinberger, da se je bati za nemški značaj celovških šol, ker je toliko slovenskih otrok! Seveda, če pogledaš, koliko so našli Slovencev pri ljudskem štetju, se ti ta skrb zdi čudna; jedva par sto so nas našli, torej komaj peščica nas je, otrok pa imamo strašno veliko! Tu se baš kaže sleparija pri ljudskem štetju. Zakaj pa so ravno nekateri nemški učitelji taki nasprotniki lastnim šolam okoliškim, saj se morajo baš oni najbolj ukvarjati z otroci iz vasi. To je povedal v zadnji seji meščanski učitelj, pristni Nemeec po imenu Šluga. Posvetovali so se, kaj je bolje: ali se priklopijo sosedne vasi mestu ali pa naj se izšolajo iz mestne šolske občine? Prav jasnega odgovora sam ni mogel dati, a pravi: „V tej zadevi je uvaževati tudi narodno stališče in v tem oziru ne kaže izšolati Šmartina.“ Zakaj ne? Zato ne, ker bi moral potem dobiti Šmartin — dvojezično šolo. Dokler pa te nimajo, morajo hoditi ondodni otroci v nemške celovške šole — in se tu ponemčujejo. To je bil glavni razlog za všolanje okolice v Celovec: te izvorno čisto slovenske vasi se morajo ponemčiti s pomočjo celovških šol in za ta blagi namen celovško mesto rado žrtvuje tisočake — saj jih ima dovolj, ka-li? Drug svetovalec, dr. Zöpfl, je pa bil tako hudoben, da je naslikal Šluga še hujšega hudirja na steno čisto nemške zborovalnice, češ, le priklopite ali utelesite okolico mestu, pa bode imelo mesto toliko slovenskih stanovalcev, da se je potem bati dvojezičnih (slovensko-nemških) šol. „Na Koroškem je slovenščina deželni jezik; ako celovški Slovenci potem zahtevajo dvojezično šolo, bi jo tudi morali dobiti. Dunajskim Čehom se je lahko odrekla češka šola, pa samo zato, ker na Dunaju in Nižjeavstrijskem češčina ni deželni jezik.“ Tako je modroval pristni Nemeec, to dokazuje, da je pristni Nemeec še vedno pravičnejši nego čistokrvni nemški otroci slovenskih staršev. Za zdaj je mestni zbor sklenil, da se naj okolica izšola iz mestne šolske občine. Seveda, se nadjajo, da je prodrlo doslej toliko nemškega duha v te slovenske vasi, da ni nevarnosti več — zdaj jim smemo dati — breo!

Katoliški shod na Dunaju.

Dne 9. februarja vršili so se na Dunaju pri komisarju katoliških shodov, grofu Sylva Tarouka, dogovori o splošnem avstrijskem katoliškem shodu. Slovenci so bili zastopani po dr. Šusteršiču, dr. Gregorčiču, drž. poslancu dekanu Žičkarju, in msgr. Podgorecu. Udeležili so se shoda tudi Čehi, Hrvati in Italijani. Na dogovoru se je povdarjalo: Že devet let ni bilo nobenega katoliškega shoda za vso Avstrijo, in vse katoliške stranke čutijo slabe posledice te nemarnosti. Katoličani raznih narodnosti in raznih strank so se v ti dobi predaleč razdružili, nasprotniki katoliške misli pa še nikoli niso imeli tolike moči, kakor zdaj. Razdruženje bi ne bilo toliko, ko bi katoličani bili imeli redne katoliške shode. Skrajni čas je, da se kaj stori. Nasprotno gibanje se ne sme prezreti in čas je, da se mu pride nasproti z vso silo. Zdaj še ni zamujeno, kajti ljudstvo še čuti katoliško in ta čut je še zelo močan, a ljudstvo tudi čuti, da se njegovo sveto prepričanje tam ne brani, kjer bi se moralo braniti; državni organi (uradniki) stojé v prvih vrstah nasprotnikov.

Splošnih katoliških shodov neobhodno potrebujemo. Težav je veliko in tem več, ker tako dolgo že ni bilo shoda. Moralne podlage države se rušijo: Vera, spoštovanje do vladarja, ljubezen do domovine, pravico ljube — vse propada in naš položaj je že obžalovanja vreden. Zato se mora končno kaj izdatnega zgoditi. Bolj nemarni, kot so katoličani, tem predrnejši bodo nasprotniki, ki dobro vidijo, da v Avstriji ni več nobene eneržije, in vsakateri sovražnik vere in Avstrije sme že delati in govoriti, kar koli hoče. Tembolj je pozdravljati splošni katoliški shod, ker je upati, da se ga največji narodi udeležujejo. Narodnega spora bi v katoliških strankah ne smelo biti, nekaj ga ni bilo, ker je pravica ključ, ki nam to zagonetko tako lahko reši; in če ne pridemo do združenja na katoliški podlagi, če bodo vedno druga vprašanja v prvi vrsti in v drugi se le to, kar narode združuje, potem mora Avstrija propasti. Upati je, da se bodo shoda tudi Slovenci v častnem številu udeleževali. Ne skrivajmo se, naj svet izve, da je naš narod sicer mal, ali delaven in gibčen.

Koroške novice.

Šolske vesti. A. Marinič, dosednji učitelj v Št. Juriju na Strmcu, je imenovan šolskim vodjem za Št. Janž v Rožni dolini. Marija Müller, učiteljica v Možici, je dobila dopust do sredi marca. — Pouk krščanskega nauka v Krejancah (Galicija) je prevzel župnijski urad v Mohličah. — V Pontabiju je umrl nadučitelj Fr. Krasnik. — Koncem tega meseca stopijo iz službe: učiteljica Lavra Kettner v Blatogradu, učitelj Alban Mužik v Völkendorfu (gre na Štajarsko) in V. Riedl v Hodišah (izstopi iz službe). — Razpisane so službe nadučitelja v Melvičah (zahteva se znanje slovenščine), učitelja v Čanjčah, šolskega vodje na Visoki Bistrici, učitelja na trirazrednici v Kapli na Dravi. (Čudno da se znanje slovenščine ne zahteva!)

Za narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Brežan Nandej v Št. Jakobu 10 kron, Dobrotnica iz Št. Jakoba 40, Ferčej Jan. v Št. Petru 10, Čuden Barba na Reki 20, Mladina v Srejah 8-70, Mladina v Št. Jakobu 25, Janežič M. v Lešah 20; A. Kumer, župnik v pokoju, Škofja Loka, 2; Fr. Miklave v Bočni, Štajarsko, 2-20; Matija Šavs, duhovnik v Ameriki, 50; Zablatnik Jan., župnik v Št. Ilju, 100; Posojilnica v Št. Lenartu pri 7 studenih 50; Rožkar Ferčej mesar v Št. Jakobu, 2; Mladina v Št. Petru 30-70; Rabič Jan., mlinar v Lešah, 20; Jelenik Ant., mizar v Št. Jakobu, 50; Mladina v Št. Janžu 25-40; Ivan Serajnik, previzor v Kropivni, 50 kron. Skupaj 506 kron, prej 4494 kron. Vsega skupaj 5000 kron. Najprisrčnejša hvala vsem darovalcem prvih 5000 kron! Najiskrenejša prošnja še za drugih 5000.

Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu.

Št. Jakob v Rožu. Delo v predoru zopet bolje napreduje, ker se je posrečilo z novo, veliko sesalko vodo sproti odvajati. Kljub temu pa lukamatija še ne bo zažvižgal pred l. 1906. Na zimo je odšlo mnogo delavcev, ki nimajo družin. Pred kratkim ste pogoreli dve večji baraki, ena je bila Laznikova. Zanimivo je bilo, da so se pri gašenju sprli; je pač fletno tam v barabarskem mestu. Za teater mora nekaj biti, ker je tamošnje diletantsko gledališče zaspalo, ali za vedno, ne vemo. Menda ni dosti vlekle, ker so igrali nemški. Sodelovali so in še kot najboljši moči Slovenci. Ej, mene bi bilo pa le do dna duše sram, dati se izrabljati za kaj takega. Tak teater se mi zdi namreč prav ciganski. Tudi ples prirejajo. Na pustni bal bo šel baje tudi g. Krebitz. Svetujemo mu, da si natakne posebno močne „kolorore“, da se mu ne razbijejo, če bo imel pri plesu smolo. — Kaj pa utrakvistična šola? To vam je komedija! Otroci znajo že nemški, ker so pozabili stari, lepi pozdrav „Hvaljen bodi Jezus Kristus“, namesto katerega rabijo pozdrav „guten tog.“ Če je ravno jutro ali poldne ali mrak, to jim je seveda vse eno, pri njih je pač zmira „guten tog.“ Znajo pa, saj jih uči g. Krebitz, in ta pa zna, ta. Sicer pa brez zamere!

Radiše. Umrla je dne 14. svečana t. l. Katarina Hribnik p. d. „stara Rumpelnica“. Bolehala je že dalje časa; pred tremi tedni je navezala nekoliko perila skupaj, katero je nesla kakih 10 minut daleč k „Štamcu“, da bi ga ji oprali. Gotovo ni mislila, ko je zapustila svojo sobo, da nikoli ne bo več hodila po njej. Na potu k „Štamcu“ se je tako zmučila, da ni več mogla nazaj ter je tam obležala. Tamkaj so ji tudi prav požrtvovalno stregli skoz tri tedne, dočim bi bila doma skoro čisto zapuščena. Do zadnjega trenutka je bila pri pameti; pogovarjala se je s sosedi, ki so jo obiskali, o tem in onem, nakar je mirno zaspala. Rajna je imela izvrsten spomin ter je znala jako veliko lepih narodnih pesmi, le žal, da jih nihče ni bil zapisal. Njeno največje veselje je bilo, če je mogla

poslušati branje lepih slovenskih knjig. Knjig družbe sv. Mohorja se je vedno veselila. „Da bi jih le hitro kdo bral, da bi spet mogla poslušati“ je djala včasih. Kako se je veselila, ko je izvedela, da bo novo ustanovljeno izobraževalno društvo skrbelo za razširjanje dobrih knjig med ljudstvom. Takoj je pristopila kot podpornica članica in kake pol ure pred smrtjo je še enkrat prosila, naj se iz njene majhne zapuščine nekaj daruje tudi izobraževalnemu društvu. Izobraževalno društvo bo rajnico ohranilo gotovo v hvaležnem spomihu kot prvo večjo dobrotnico. Na kmetih je med starimi ljudmi, kateri še brati ne znajo, težko najti koga, ki bi se za slovensko društveno gibanje tako zanimal, kakor se je rajna Rumpelnica. Da je bila rajna tudi povsod spoštovana, pričal je njen pogreb, katerega se je udeležila velika množica ljudstva iz bližnje in daljne okolice. N. p. v m.!

Rožek. Umrl je po kratki bolezni, bila se mu je namreč stara njegova bolezen, skrnina, vlegla na srce, dolgoletni naročnik „Mira“, Anton Fugger na Revnah. Hodil je še, četudi težavno, okoli in je 12. t. m. ob 3. uri popoldne, ko je bil ravno pokadil slastno pipico tobaka, zgrudil se mrtev na tla. Dosegel je starost 65 let. Za slovensko javno življenje se je stari mož še od gimnazije sem, katero je v mladih letih pohajal, jako zanimal in vsak napredek Slovencev v bližnjih občinah je njega, ki radi bolehavosti že leta in leta ni prišel od domače hiše, iz srca zveselil.

Jerberg pri Št. Ilju. Dve zlati poroki bi se lahko obhajali v naši mali vasi. Stara Kolmanova in Nemčeva so že čez petdeset let v zakonu. Bog daj obema paroma mirne in srečne zadnje dni!

Vrba. („Los von Rom“ in slovenski otroci.) Nemški nacionalci in naši nemčurji — to vam je fakinaža. Da bi prihrul sem od mogočnega Triglava besen vihar ter bi popihal vse te pritepenice, nepoklicane tujce, puhle ošabneže proč, daleč proč v kako tevtonsko gorovje. Najlepši kos naše zemlje so nam vgrabili! Meso in maščobo pohrustajo v svoje nenasitljive želodce; domačin, pravi gospod svoje zemlje, pa naj leži opljuvan in lačen pred durmi! In sedaj nam hočejo pohrustati še naše otroke. Ni dovolj, da jih nam morijo po šolah, to gre prepočasi; en velik „fros“ hočejo napraviti: „tajč pohrusten“ vse naenkrat, vse otroke v Vrbi in okolici, v občinah Gozdanje, Lipa, Logavas. Prav kakor Herod z betlehemskimi otroci! Obhajati hočejo stoletnico pesnika + Friderika Schillerja. Nemški „šulferaju“ in „südmark“ bodeta v ta namen priredila veliko bajlanje po Vrbi in okolici. In sklenili so, pripeljati šolarje iz vseh sosednih šol k temu hajlanju. Prokleta dlaka! Starši na noge! Načelnik nemškega „šulferajna“ v Vrbi je odpadel od svete vere. Potegnil jo je z lutri. On kolne svetega Očeta v Rimu, zasmehuje svete zakramente naše, in — strah — blati nam našo mater — Marijo! Temu, takemu — nikdar naših otrok v roke!! Katoliški starši pazite! In „südmark“ smrdljiva? Ta tudi vabi vaše otroke k sebi. Kdo pa je ta? Prinesel je tega nebodigatreba na naša tla — luter, protestant; on jo razširja in zagovarja! Takemu nikdar ne zaupajte svojih otrok, vi katoliški starši! In drugi, kateri z glasnim krikom bobnajo za to slavnost (?), kdo so ti? Nemčurji vsi vkup: uradniki, ki na Slovence pljujejo; učitelji, ki so Slovencev najgrši sovražniki, in še druge šleve! Če bi pa katoliški starši in naši duhovni sklenili enkrat skupno božjo pot vseh šolarjev — strah božji! Svet bi se podiral, Koroška bi šla v cote, nemčurji bi znoreli! ... Pričakujemo, da se bodo storili primerni koraki, da se bo ta nemčurska komedija prevedela.

Gozdanje. (Od dela) je poklicala smrt pridnega gospodarja Antona Vrtiča. S petimi goldinarji je začel gospodariti. Vsled varčnosti in pridnosti si je priboril lepo domačijo. Naj počiva v miru, njegovo življenje pa bodi vzgled mladini.

Poročil se je dne 22. t. m. gosp. Boleslav Podbregar, asistent c. kr. državnih železnic v Beljaku, z gospodično Pavlo Rus-ovo v Št. Vidu pri Lukovici na Kranjskem. Vrlemu paru mnogo sreče!

Trbiž. Vojak, o katerem smo zadnjič poročali, da se je v Naborjetu ustrelil ter bil v tukajšnji bolnišnici pripeljan, se je pisal Viktor Pipan. Dne 15. febr. je spravljen z Bogom umrl ter bil cerkveno pokopan.

Kanalska dolina. Žabničani bodo dne 26. februarja v gostilni pri Puherju prav lepo veselico priredili, pri kateri bodo nastopili tamburaši iz Brnce, in brnška dekleta bodo uprizorile igro „Zakleta soba“. Na to veselico prav vljudno vabimo vse Slovence in Slovenke iz kanalske doline. Ne bo jim žal, ako vse skupaj popustijo ter pridejo tisti popoldan v Žabnico poslušat in gledat. Torej na svidenje!

Žabnice. Naša „Hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo,“ je imela zadnje nedeljo, dne 12. t. m., redni občni zbor, potrditev letnih računov in volitev novih odbornikov

v načelstvo in računskih pregledovalcev. Računski zaključek za drugo upravno leto 1904 je sledeči: pristopilo je 6 novih zadruženikov s 6 deleži, vseh skupaj 34 zadruženikov. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 37, uničilo pa 5, obstoji jih vseh skupaj 72 v vrednosti 45.513 K 43 vin. Posodilo se je v lanskem letu 9 zadruženikom, 4 zadruženiki so posojila vrnili, vseh dolžnikov je 20, ki dolgujejo skupaj 11.270 K. Čistega dobička je bilo za leto 1904 199 K 1 vin. in od leta 1903 184 K 75 vin., vsega skupaj 383 K 76 vin., katera svota se porabi za rezervni fond. Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega ter se obrestujejo po 4%. Posojila dobivajo le člani, ter se zahteva 5%.

Vseh prejemkov je bilo . . . 41.510 K 24 vin.,
vseh izdatkov pa . . . 41.447 „ 69 „

skupnega denarnega prometa 82.957 K 93 vin.

— Iz teh vrstic je razvidno, da naša dve leti stara „hranilnica in posojilnica“ jako dobro stoji. Še bolj bi se lahko razvijala, ko ne bi imela nasprotnikov. Imeli bi lahko več dolžnikov in zadruženikov kakor jih imamo, da ne hodijo rajši v tuje „šparkase“ po denar, recimo na Trbiž k Nemcem. Poznamo jih, ki pravijo, kaj boš hodil k „ta črnim farjem“ po denar, rajši ti ga jaz dam ali pa pojdi na Trbiž. Ali nima naša domača posojilnica denarja? Gotovo ga ima za vsakega, ki išče pomoči. Potem si pa dolžnik prihrani pot na Trbiž in razne stroške. Tudi drugod ga ne čakajo z denarji pripravljene na hišnem pragu, povsod mora imeti priče in poroke itd. Zakaj bi domačini ne prihajali k svoji domači „firmi“, saj se posodi vsakemu, naj si bo črn ali bel ali celo kosmat, samo da je dober plačnik. To se zahteva. Neumno je, kdor nasprotuje svoji domači firmi, ker korist bo le enkrat za domačine, če bo imela hranilnica in posojilnica mnogo prometa in dobička. Imamo v občini reveže, revno šolsko mladino in tudi „fajerber“, ki bodo, če bo mnogo dobička, dobili lahko podpore. A to le tedaj, če bo imela hranilnica in posojilnica mnogo prometa. Delajmo skupno za blagor občine in domače hranilnice in posojilnice. Naj bi zaneprej ne poslušali tistih hujskačev, ki se le drugim imajo zahvaliti, da so prišli do denarja, katerega so od „ta črnih“ skup nabrali. Kje —? to pač sami dobro vedo. Držimo se gesla: „Svoji k svojim!“

Žabnice. Na oklicih so: Gospod Rudolf Ehrlich, sin tukajšnjega veleposestnika in poštarja, in Katarina Martine iz Ovčje vasi. Potem nek delavec rodom Lah, doma iz Tarcente pri Vidmu in nevesta Alojzija Wedenik, vdova v Žabnicah. — Tudi pasji kontumac imamo v Žabnicah, nekaj jako pametnega. Posebno je to dobro za tiste črne mrhe, ki so ves čas ležale na cesti. Včasih so bile prav sitne proti tujcem in tudi domačinom; posebno na večer si mislil, da so „ta črni“ iz pekla prišli po „ta bele“. No, sedaj jih saj požreti ne morejo, ker imajo nagobčnike. Prav jim bodi!

Javna zahvala. Ne morem si kaj, da ne bi se javno zahvalil gospodu Josefu Krassniggu, posestniku v Svetnivasu, za njegovo res hvalevredno uslužnost, kajti uredništvo „Mira“ mi je izročilo njegovo pošiljatev. Bila je namreč to štatljica, v kateri so bile prej cigarete „šport“. Zraven je bila vizitnica g. Krassnigga s sledečimi besedami: „Priloženo pošiljam „inštrument“ za pisca javnega vprašanja name v zadnji številki „Mira“, da bo ložje preiskal zgodbo učitelja Wiegele-ja. Drugih pomočkov mu žal ne morem podati. Heil!“ In priložen je bil — prašičji rilec. — Torej hvala lepa, g. Krassnigg, prav pristrana hvala za Vaš trud. Ali to bi mi še mogli pojasniti, kateremu prascu ste odrezali ta rilec? Pa vendar ne kakemu v človeški podobi? Morda kakemu nemčurju, kajti zelo je podoben takim? Ali pa morda . . . ? Pa nič zato; hvala Vam še enkrat za „inštrument“.

Dopisnik iz Svetne vasi.

Svetnavas. Načelnik šolskega sveta mora vendar prijetno in „fletno“ biti, ker se Košičev Pepček tako brani odstopiti. Občinske volitve so že dolgo proč, tudi novi župan je že izvoljen, in sicer g. Malle p. d. Minar v Podsinjivasi, pri šoli pa hočejo še odborniki iz nemčurske dōbe sušmariti ter se izgovarjajo, da njih čas še ni potekel. Oprostite g. Krassniggu (ali kako se že pišete) ali vi niste te časti že enkrat odložili? Toda kdo bo dandanes še Pepčka poslušal? Slovenski občinski odborniki naj se hitro skličejo ter naj izvolijo v šolski svet za Kaplo dva moža, ki se ne sramujeta biti Slovence in katoličana, ter nista brez otrok, kakor dosedanja.

Svetnavas. Neki kmet je dal v petek, 10. t. m., gnoj voziti na njivo, na kateri ga je že imel nekaj navoženega. Njegov sin je izpustil domačega pridnega psa z verige, češ, da se malo sprehodi, ko bode on gnoj vozil, in čujte, kaj se je prigodilo. Ko prideta na njivo, nekoliko korakov od gnoja, je pes dobil vranino glavo, katera je bila zastrupljena s strihinom. Pes se je takoj zgrudil na tla in je v strašnih mukah čez nekoliko časa poginil. Zdaj pa vprašam, ali je to dovoljeno, da

se sme najhujši strup kar tako meni nič tebi nič razmetavati? Nastavljen je bil za lisico in tako blizu hiš, komaj dva streljaja od vasi in en streljaj od deželne ceste! Kako lahko bi se še večja nesreča pripetila. Res čudno, da se ti gospodje vse upajo na škodo kmetom. Lisica je kmetom pravzaprav veliko bolj koristna kot pa škodljiva. Vsaj jaz še nikdar nisem slišal, da bi lisica objedala zelenjad, klasje ali drevesca; kvečjemu kako kuro ti ukrade, ali tiste pa zapri, pa ti jih ne bo. Koristna pa je na polju, ker preganja divjačino in druge poljske škodljivce. Kmetu je pač ljubša, nego vsa divjačina, katera mu dela po polju in v sadovnjakih veliko škodo. Da bi pa morda moral biti kmet še v strahu pred strihinom in drugimi takimistrupi, pa vendar ne dovoljuje lovski zakon. Pozor torej kmetje, da z lisicami vred tudi vas ne zastrupe!

Kapla ob Dravi. Sprejeli smo sledeče: Zaradi dopisov v letošnjih številkah „Mira“ iz tega okraja dolžijo ljudje mene, da sem jih jaz pisal, in s tem se je začelo neko sovraštvo do mene. Ker je pa meni na tem ležeče, da živim s svojimi farani v prijaznosti in ne v sovraštvu, blagovolite v prihodnji številki „Mira“ potrditi, da jaz nisem pisal nobenega članka in da tudi nisem z nobenim člankom v kaki zvezi. *Janez Ogriz, župnik.*

Izjavljamo, da gosp. župnik Janez Ogriz ni v nikaki zvezi z dopisi iz Kaple, Svetnevasi in okolice.

Uredništvo „Mira“.

Kapla v Rožu. V predzadnji številki „Mira“ smo brali, da je šolski nadzornik Palla neko slovensko učiteljico poslal tja na nemško. Prav veselilo bi nas vse, ako bi jo v našo šolo dobili, kjer imamo zdaj tri razrede in samo dva učitelja, tako da se naši otroci še malo manj učijo nego prej, ko smo imeli samo dva učitelja. G. Palla v imenu več nego sto slovenskih staršev vas prav vljudno prosimo, pošljite nam učiteljico, ki bo naše deklice tudi ročna dela učila. Pokažite torej, gosp. Palla, svojo nepristranost in skrb za vzgojo slovenskih otrok.

Kapla v Rožu. Čudno, da, lahko rečemo kitajsko šolo imamo zdaj pri nas. Tri razrede imamo in samo dva učitelja, od katerih eden le za silo slovensčino lomi, a sicer jako rad po Slovencev udriha, drugi pa sploh samo nemško govori, in sicer dopoldne v drugem, popoldne pa v tretjem razredu. Da, drznil se je, otrokom celo prepovedati zunaj šole slovensko govoriti. Prvi učitelj, ki je obenem šolski vodja, se prizadeva že šestletnim otrokom nemški „Očenaš“ v glavo utepati (morda misli, da Bog samo nemško razume), drugi pa najbrž še tega ne zna, obadva sta pa v tem edina, da slovenske otroke samo z nemškimi pesmimi mučita. G. Palla! Ali je to utrakvistična, t. j. dvojezična šola? Po vaši glavi morda! Po naših mislih je to kruta mučilnica. — Slovenski starši, ki pošljate svoje otroke v to šolo, ali bote te neznozne razmere še dalje časa gledali? Ali mislite, da se bodo naši otroci v takih šolah kaj naučili? Ničesar, ne slovensko in ne nemško. in ako bi tudi 20 ali več let šolo obiskovali. Dokler ne bomo učiteljev prisilili, da bodo z našimi otroci v šoli slovensko govorili ter jih na podlagi materinega jezika nemško poučevali, tako dolgo bomo dobivali iz teh šol samo tepce, ki ne znajo ne slovensko in ne nemško pisati in brati in še manj pa kaj razumeti. Proč s tako šolo! Proč s takimi učitelji! Zahtevajte, če ste še pametni, tedaj, kečar se naši otroci za šolo vpisujejo, da se morajo v šoli tudi slovensko pisati in brati učiti, kakor smo se tudi mi pri rajnem gosp. učitelju Katnik-u. Zahtevajmo, da bo prvi razred popolnoma slovenski, da se otroku nekoliko besede utrdijo in se vsaj malo brati in pisati nauči. Če se že v prvem razredu z nemščino prične, potem sicer vjame nekatere spačene nemške besede, toda ne ve, ali bi jih naj djal v desni ali levi žep (haržat). V drugem in tretjem razredu naj bi se poučevalo slovensko-nemško. Poje in moli pa naj se vedno v našem jeziku, kakor je bilo prej zmirom v navadi. Od kod pride, da dandanes mladina ne zna več tako peti, kakor njih očetje in matere? Da, tudi temu so vzrok sedanje neprimerne šole.

Bilčovs. (Raznoterosti.) Poročali ste že, da se je 29. m. m. ponesrečil pri ponočevanju neki fant, ki je bil prej najbrž preveč v „glazek“ pogledal. Že prej — 3. prosinca — pa je zmrznila v Kovičah neka užitkarica, ko se je iz sosedne vasi od mrliča domu vračala. Pravijo da je rada pila „heruš“, in to je bil gotovo vzrok, da je že prav blizu doma omagala in na snegu v mrzli noči za vedno zaspala. Našli so jo še-le tretji dan, ker so mislili, da je šla k sorodnikom. — Da, žganje tirja vedno dovolj žrtev in ljudje se še vedno ne spametujejo! — 16. svečana je začelo goret v dimniku tukajšnje šole. Iskre užigale so že tudi streho. Šolsko dekle, ki je prišla iz šole, zaslišala je na strehi neko prasketanje, kar je hitro povedala gg. učiteljema, ki sta za prvi hip zabranjevala raz-

širjenje ognja, dokler niso prihiteli še drugi ljudje in ogenj pogasili. Le nekaj minut prepozno — in šola bi bila šla! — V 6. št. „Mirovi“ je stalo, da bode 4. majnika v „Ludmanjah“ birma. Tukajšnji in tudi drugi ljudje ne vedo, katera župnija je to. Glasiti bi se moralo: v Bilčovsu. To je prava izvirna slovenska beseda za nemški: Ludmannsdorf. Kako je nemška birokracija naredila iz Bilčovsa — Ludmannsdorf — vеди kdor more!

Apaae. (Zopet lep kos slovenske zemlje v tujih rokah.) Večina sopesestnikov apaške planine na Malem Obirju je prodala svoje dele baronu Helldorffu; ako bi se ta svet (nad 300 johov) prej prodal, ko še lovarina ni toliko nesla, da bi se davek plačal, bi se temu ne čudili toliko, a zdaj, ko lovarine še ostaja, tega ne bi bilo treba tako hitro prodati. Čudno se nam zdi, da gre stvar nekako preveč gladko; po našem mnenju mora pač vsak vedeti, kaj proda in kje ima svoj del, ki ga proda. Preziral se je pri tem barantanju popolnoma § 833 državljanskega zakona, ki pravi: posest in oskrbovanje skupne stvari pripada vsem zadruženikom skupaj. Ker pa se vsi ne strinjajo s prodajo planine radi skupne pravice do pase, smo radovedni, bode li c. kr. okr. sodišče dovolilo, da se prezrši navedeni paragraf stvar meni nič tebi nič izvrši tudi v zemljiški knjigi. — Mi mislimo, da pač to ne gre, da bi se skupna pravica prodala, ne da bi temu vsi privolili. Škodo trpijo tisti, ki se pečajo z živinorejo, in upamo, da bode kmetom c. k. oblast njihove pravice varovala. — pravice, ki temeljijo na postavni podlagi.

Globasnica. Naše občinske volitve so zdaj potrjene. Počasi sicer, toda „drobno“ meljejo mlini avstrijske pravice. — Upamo, da dobimo zopet g. Jekl-na p. d. Zagov iz Podjune za župana, ki se je kot vnet rodoljub nam vsem priljubil. Vsaka občina naj bi imela takega župana in Koroška nikdar ne bo zgubljena. — G. Gustl! Zdaj se pa res lahko malo po stegnih potegnute. Ali ni škoda za klobase, sodčke, rekurze itd. — Ne moremo si kaj, da bi cenjenim čitateljem ne povedali, kako „lepo“ znajo naši dobroznani nemčurji pisati. Bivši župnik v Šebnu, g. Šaubah, je v nedeljo pred volitvijo nas slovenske Štebnjane malo opozoril, „da moramo voliti slovensko in krščansko ter ne smemo pripustiti, da bi naše ljudske šole postale brezverne“. To je dalo našim nesramnim nemčurjem v Globasnici povod, da so spisali pismo, katerega pa niso se upali poslati po pošti g. župniku, temveč obesili so ga na ograjo pri župnišču. Pisava je lepa, nemščina je sicer popačena, a vendar kaže, da je dotični, ki je to nesramnost spisal, nemškega jezika dobro zmožen. Pismo se glasi: „Ball bet noch amol ben du noch amol so a predik von der Boll mochst werden bir dir scheinheliger von der koncel obe schmeisen die štefaner sind keine gristen aber nur sweine Pist a P.“ (Volitev bo še enkrat, če boš ti še tako pridigo naredil o volitvi, bomo tebe svetohlinca s prižnice vrgli. Štebnjani niso kristjani, ampak svinje.) Kdo je to nesramnost spisal, si vsak lahko misli? Pred volitvami se je že govorilo: „Če zdaj ne zmagamo, potem nikoli.“ In to prerokovanje se je izpolnilo. Kajti takih ljudi, ki s tako podlimi sredstvi delajo, res noben pameten in pošten človek ne more voliti in jih tudi ne bo volil.

Globasnica. Novoizvoljeni župan je baje Sim. Gregorič p. d. Homer v Malivasi, ki je tudi vrl narodnjak. Bog ga živi!

Iz zgornje podjunske doline. Ni še dolgo temu, kar se je obhajalo v neki župniji zgornje podjunske doline neko zimsko cerkvovanje, ki je združeno z posebnimi šegami, kar seveda vselej privabi mnogo ljudstva. Tudi jaz sem se podal tisto nedeljo tja in kaj sem moral opazovati? Sicer mi je že davno znano, da slovi ovi kraj radi skrajne svoje narodne nezavednosti; a da se celo pobiralec „ofra“ v cerkvi na trdo slovenskih tleh poslužuje preblazene nemščine, si pa vendar nisem mislil. Pač tužna nam majka! Skoro svojim lastnim ušesom nisem hotel verjeti, ko zaslišim mesto lepega: „Bog plati!“: „Dōanke zēr,“ ki so ga morali slišati od prvega do zadnjega darovalca. Ko se nato nekoliko pomudim na bližnjem pokopališču, sem opazil, da še celo rajnih ne pustijo v miru z blaženo nemščino. Mogočno se blestijo na nagrobnih spomenikih: „Hier ruhet . . .“ itd. Hodeč po vasi sem našel same „Gasthaus-e“, „Krāmerei-je“, „Tischlerei-je,“ in — nobene gostilne. Za silo sem si potolažil že nemirni želodec ter jo popihal domov, veseleč se, da je moja domovina vendar že mnogo bolj zaveden kraj. Pa še konec vasi sem doživel nekaj prav smešnega! Mal fantek je stal na pragu hiše ter klical in „komandiral“ celo kužeka po — nemški. G. urednik, ko doživim zopet par takih slučajev, ne bom zamudil jih vam sporočiti.

Slovenski Jožek.

Škocijan. Najbolj prebrisani šaljivec ne „pogrunta“ tako „kunštno“, kakoršna se včasih pripeti kakemu „pavlikovemu“ sinčku, posebno če si je z žganjem preveč „dušo privezal“. Slučaj te

vrste se je pripetil minoli teden pri nas, ki je seveda dal gostobesednejšem dovolj gradiva, najmanj za 14 dni. Bilo je tako-le: Nekje tam spodaj je bil konjski semenj, na katerem je kupil neki kupec konja. Ko ga žene po ledeni poti domu, je hotela nesreča, da konju spodrsne, ter si zlomi nogo. Brzjavilo se je v Celovec konjskemu mesarju, ki je prišel in kupil ponesrečenega konja, katerega bi mu naj pripeljal neki hlapec iz Pliberka v Celovec. „Vestni“ hlapec, nevesč potu, je pa bržkone spotoma malo preveč pokukal v „frakle“ in tako je pripeljal šele okoli enajste ure ponoči svoj tovor na vrh klanca nad Škocijanom. Tam pa je, mesto po cesti naprej, zavozil po stranski poti na farovško njivo, kraj katere se nagne svet precej močno. Naravno je bilo, da se je voz z „mrho“ vzdruknil in po nesreči pokopal pod seboj voznika, ki je še samo glavno molil izpod mrtvega konja in se na noben način ni mogel oprostiti neprijetne stiskalnice. Šele ob šestih zjutraj so ga Škocijanci slišali vpiti ter so mu prihiteli na pomoč, ga rešili in pripeljali vsega trdega v gostoljubno „Majarjevo“ gostilno. Take sadove prinaša strastno žganjepitje, ki je med preprostim ljudstvom žalibog tako močno ukoreninjeno.

Slovenski klub v Velikovecu se je zopet oživil. Zato nam je vsak rodoljub dobro došel ob sredah zvečer v našem „Narodnem domu“, kjer se dobi dobra postrežba in lepo prenočišče.

Velikovški rodoljubi priredijo v sredo dne 1. marca t. l. v „Narodnem domu“ (pri Aufmutu) zvečer ob 6. uri predpustno veselico z zelo zanimivim sporedom. Ker so narodne prireditve za velikovski okraj velikega pomena, zato vabimo zavedne Slovence in Slovenke od blizu in daleč, da bi se te veselice udeležili v obilnem številu. Vstopnina znaša samo 60 vinarjev. Čisti prebitek se obrne za našo vrlo narodno šolo v Št. Rupertu. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. K obilni udeležbi vabi *pripravljalni odbor.*

Št. Jurij na Vinogradih. Tukajšnji dopisnik „Bauernzeitunge“ se je v predzadnji številki usmilil tudi nas. Piše v dopisu „Waisenberg“, da bode novi naš župan, g. Jelen-Kušar, pač po volji duhovnika — v občini radi tega, ker je naročnik in čitatelj „Štajerca“, duhovnika sta pa oba Štajerca. Potem pravi, da se je pridni slovenski poslanec Grafenauer usmilil šentjurske ceste, četudi Šentjurčani ne priznavajo, da bi jo bilo treba preložiti. Piše tudi, da morda enkrat Grafenauer predlaga pri Ciril in Metodovi družbi, naj se v Št. Juriju ustanovi slovenska šola. Častita duhovščina bi se morda ne protivila, ako nekega dneva v Št. Jurij prideta dve lepi sestri. Tako dopis. Dopisnik, katerega tukaj po imenu in po lastnostih vsi dobro poznamo in katerega ljudstvo nikakor ne spoštuje, že ve zakaj je pokazal s tem vso svojo nesramnost in lažnjivost. Da sedanji naš župan čita in naročuje „Štajerca“, nam je dobro znano. Sedaj pa mu morda ne bode treba več plačevati naročnine za njega, saj je znano, da dobiva tudi naš važenberški občinski urad, kakor se zgodi marsikje, n. pr. na Djekšah. 10 iztisov „Štajerca“ na svoj naslov seveda ex offo, kar tako; še poštne ni treba plačati, ker ga pošilja uradno velikovška mestna občina. Jedno je gotovo. Ali dobiva občina „Štajerce“ na svoj račun in potem mora biti znesek 20 kron v žurnalu dohodkov in stroškov, ali pa se pošiljajo „Štajerci“ ex offo in potem se godi velika goljufija, kar bo treba preiskati in kaznovati kakor na Djekšah. Potem kvasi dopisnik, da bi Grafenauer proti volji Šentjurčanov kar na svojo roko predlagal v deželnem zboru, da se jim naj cesta na takozvanih „rinjah“ preloži. To je grda laž. Že dolgo let je Šentjurčanom iskrena želja, naj se jim imenovana cesta preloži. Že večkrat so predlagali pri občini občinski odborniki iz Št. Jurja, uprav sedanji Lebar, prej Murk, potem starejši Jos. Ilovnik in prosili, da naj važenberški občinski odbor nam pripomore do boljše ceste, ali nista bila uslišana. Lansko leto pred zasedanjem deželnega zbora smo poslali Šentjurčani g. poslancu Grafenauerju prošnjo na deželni zbor, — podpisalo se je do 30 posestnikov, in prosili, naj se zniža pri Kazolniku v Šmarjeti spodnji klanec, zvrhnji na rinjah pa se naj preloži. Deželni zbor je prošnji ugodil, dovolil je, kakor navadno prispevati tretjino stroškov, drugo pa naj dajo prizadeži interesenti in pa občina. Naš občinski odbor je dne 20. novembra lanskega leta sklenil, da bode sicer podpiral vso zadevo, vendar pa le naj dve ostali tretjini plačajo interesenti. Občinski sluga je nosil okoli vprašalno polo, na katero se naj podpišejo posestniki iz Št. Jurja, so li zadovoljni s tem ali ne. Večina jih je pisalo „ne“, to pa ne radi tega, ker za cesto „ne“ marajo, temveč, ker težko plačujejo ostali dve tretjini, in so imeli prav. Lani nas je hudo zadela toča in slaba letina. Nadalje povsod v enakih slučajih prispeva občina svojo tretjino. Zakaj pa bi tukaj ne? Saj ima važenberška občina ravno v Št. Jurju največje posestnike in davkoplačevalce in cesta ni samo Šent-

jurčanom v prid, temveč tudi drugim. Če je kje drugod bilo kaj za plačati, Šentjurčanov vprašali niste, in so tudi radi in še radi plačajo, ali za se tudi pomoči zahtevajo. Šentjurčani so pri vsakih volitvah stali kakor skale in držali kakor žrebclj za tiste, ki jim sedaj polena in batine mečejo pod noge. Jeli to hvaležnost vaša, da jih ne podpirate, nasprotno še jih vlačite zaničljivo po časnikih. Toda dovolj o tem. Bo že prišel dan plačila. Kar kvasi in blede dopisnik o Ciril in Metodovi šoli v Št. Jurju in o lepih šolskih sestrah. se mi ne zdi vredno in potrebno odgovarjati. Je preneumno. Ničesar pa bi ne imeli v Št. Jurju proti takšni šoli, kjer bi se vzgajali naši otroci v pravem duhu, in bi se ne blatil in sramotil slovenski in krščanski duh, kakor se žalibog dogaja. Saj me razumete g. dopisnik lažnjive „Bauernzeitunge“.

Grebinj. Dne 29. januarja se je vršila pri nas redka slovesnost. Vč. g. Šimen Čemer, dekan iz Velikoveca je namreč inštaliral ob ogromni udeležbi ljudstva novoimenovanega gospoda župnika Cvetko-ta Kramer-ja. Gosp. dekan je po izvršeni inštalaciji našteval in razlagal vzroke, zakaj se grebinjski farani imajo veseliti te slovesnosti, katera je dandanes v naši škofiji zmiraj bolj in bolj redka. Pomanjkanje duhovnikov v naši škofiji sploh in med koroškimi Slovenci posebej se še razširja. Ves trud, odpomoči tej žalostni prikazni od strani sedanjega knezoškofa in njega prednikov je še malo uspeha prinesel in zato je toliko župnik brez stalnega dušnega pastirja. Inštalacijsko pridigo je imel novoimenovani g. župnik sam, v kateri je z ganljivimi besedami prosil svoje župljane vsestranske podpore v svojem novem, jako težavnem poklicu. Med mašo je pel tukajšnji pevski zbor latinsko mašo. Naravnost veličastno petje je napravilo posebno pri vseh zbranih mogočen vtis in je želo zasluženo vsestransko pohvalo. Kaj takega se na deželi pač malokdaj sliši. Častite bralce- pevce bo zanimalo sledeče: Pela se je vokalna maša Schöpfova Opus 67, Tantum ergo od Kothe-ja, Veni sancte od Försterja. Novemu gosp. župniku pa kličemo: Mnogaja leta.

Spodnji Dravograd. (Železniški uradnik je zbežal.) Eden od tistih, ki znajo netaktno puhati tobak na procesije s sv. Rešnjim Telesom in prirejati plese v zaključenem adventnem času, se je dne 16. svečana zbal vendar enkrat Boga. Šel je črneški župnik od tod na spoved. Bližajočemu se z Najsvetejšim dravskemu mostu pride nasproti železniški uradnik z znakom rumene brade. Pokrivala svoje častne glave sneti ni maral. Čuteč se vendar v zadregi — všel je in napravil velik ovink okoli Miklavčeve hiše, iskaje zgrešeno pot v gostilno na „Pošti“ v Dravogradu. Kar se je od strani teh „nemških“ uradnikov veri in cerkvi nasprotnega že zgodilo, ni soditi, da je uradnikov beg povzročilo čutilo: „Gospod jaz nisem vreden.“ Drugače bi opozorili merodajne osebe, da proglašijo svetnikom železničarja z rumeno brado. Ali ga je težila kosmata vest — ki rada pred Bogom in poštenimi ljudmi beži? Gotovo je bila provokacija pohujšanja. Merodajne kroge vprašamo, kako dolgo nameravajo še pripuščati v Dravogradu take razmere?

Koroški dijaki na tujem. Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju je bil sklep I. tečaja dne 11. svečana. Dijakov je bilo 353, trije privatisti in dve privatistinj. Prvi red z odliko je dobilo 43 dijakov in ena privatistinja, prvi red 239 dijakov, dva privatista in ena privatistinja, drugi red 54 dijakov in tretji red 16 dijakov in en privatist. Izmed 11 Korošcev sta dobila dva prvi red z odliko, 7 jih je dobilo prvi in dva drugi red.

Društveno gibanje.

Rožek. V dopisu o sbodu izobraževalnega društva v Rožeku je pomotoma izostalo, da bo tudi igra „Eno uro doktor“. Prosimo torej, da se to še pristavi.

Vabilo na predpustno veselico v Žabnicah v gostilni g. Tom. Pucher-ja v nedeljo dne 26. februarja 1905. Začetek zvečer ob 1/2 7. uri. — Spored: 1. Pozdrav. 2. Govori. 3. Šaloigra: Zakleta soba; igrajo dekleta iz Brnce. Med posameznimi točkami pojejo domači pevci in igrajo tamburaši iz Brnce. Vstopnina: 20 vinarjev.

Hranilnica in posojilnica v Tinjah bo imela svoj letni občni zbor dne 12. marca 1905 ob 1/2 4. popoldne pri Bužljeju v Vabni vasi s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo delovanja l. 1904 in potrđilo letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev. 4. Razni nasveti. Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano zadostno število udov, se bode eno uro pozneje sklepalo brez ozira na udeležbo. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Hranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na Jezeru v Prevaljah, registrovana zadruga z neomejenim poroštvom, bo imela svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 5. marca ob

3. uri popoldne v hranilnični pisarni gostilne pri „Štöcklu“. Zborovanje se je preložilo, ker prvo ni bilo postavno sklicano. Taisto se vrši v sledečem redu. 1. Poročilo o delovanju posojilnice in odobritev letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev novega odbora in računskih pregledovalcev. 4. Razni nasveti in predlogi. Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano zadostno število glavnih deležev, se bo eno uro pozneje brezpogojno, pri vsakem številu udeležencev, sklepalo. K polnoštevilni udeležbi vabi vse zadrugničke *načelnstvo.*

Hranilnica in posojilnica v Spodnjem Dravogradu priredi dne 6. marca svoj letni občni zbor v „Narodnem domu“ ob 1. uri popoldne. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo o letnem delovanju in o reviziji. 2. Odobritev računov. 3. Sklep o čistem dobičku. 4. Volitev odbornikov. 5. Slučajnosti. Po nezadostnem številu zadrugnikov se bode sklepalo uro pozneje brezpogojno. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Brdo. V nedeljo dne 26. t. m. ima slovensko katol. izobraževalno društvo na Brdu v Zilski dolini ob 1/2 3. uri popoldne svoj občni zbor z lepim sporedom. Udje so polnoštevilno vabljeni. *odbor.*

Na občnem zboru slovenskega izobraževalnega in zabavnega društva „Naprej“ v Gradcu dne 23. jan. 1905 se je izvolil, in v odborovi seji dne 31. jan. 1905 se je konstituiral sledeči odbor: Predsednik: g. Josip Jak. Podpredsednik: g. Franc Vršič. Tajnik: g. Anton Klemenčič. Blagajnik: g. Ivan Mikl. Knjižničar: g. Ivan Bonač. Gospodar: g. Rado Plečnik.

Dopisi.

Svetnavas. Na podlagi § 19. tisk. post. zahtevam prevzamek sledečega popravka: Svetnavas. (Kaj je res?), št. 5 „Mira“, dne 2. t. m.: 1. Ni res, da sem bil jaz posledni čas občinski svetovalec. 2. Ni res, da je Krassnigg (Pepček) predlagal, naj se izvoli Mac Nevin za častnega občana. 3. Ni res, da se je reklo: Mac Nevin bo že kaj občini dal. 4. Ni res, da se je odgovorilo: Naj da 1000 gld. in mi ga bomo takoj izvolili. 5. Ni res, da bi jaz hotel, da bi občina prispevala k nameravanemu telegrafu 1000 kron. 6. Ni res, da so mi vsi ti imenitni predlogi izpodleteli. 7. Ni res, da sem jaz najprej brezplačno prevzel tajništvo pri občini. 8. Ni res, da sem špekuliral na župniški stolček. Ampak resnica: 1. Da sem že 17. julija 1904 čast svetovalca odklonil prostovoljno in da sta bila potem samo dva svetovalca. 2. Da sem moral jaz kot pismovodja občine neki dopis celovških občin, ki je to predlagal, občinskemu odboru predčitati in resnica je, da sem takrat rekel, mene je vse eno, če se g. Mac Nevin izvoli ali ne. 3. Resnica je, da se ni govorilo o plačilu, in 5. da se častno občanstvo pri pretečem odboru občine ni dalo kupiti. 5. Resnica je, da je c. k. poštna direkcija zahtevala 400 kron in da je občina 100 kron dovolila, ostanek pa bi jaz lahko pri interesentih dobil, ko bi hotel. 6. Resnica je, da je mi tudi elektrarna dovoljena in da se bo, ako Bog oče, zidala. 7. Res je, da sem moj zaslužek za pisanje občinskim revežem dal, in da sem vse privatne reči zastoj pisal, kar tudi gg. J. Lapuš, čevljar v Podsinjivasi, in J. Leher v Št. Janžu moreta potrđiti. 8. Res je, da mi je bila čast župana že pred 3 letmi bila od večine ponujena in da sem jo odklonil, kar zamorem protokolično dokazati.

Na podlagi § 19. tisk. post. zahtevam, naj se vzame sledeči popravek Vašega člana: Svetnavas. (Naše občinske volitve.) Št. 1. Vašega lista d. d. 5. p. m.: 1. Ni res, da bi meni imela občina Svetnavas telegrafični urad upeljati, ampak res je, da je mislila vis. c. k. poštna direkcija ta urad za vse prebivalce brzjavni urad upeljati. 2. Ni res, da bi ta upeljava imela biti na občinske stroške, ampak res je, da je občinski zastop za to obče koristno napravo sto kron daroval. 3. Ni res, da sem jaz dobil poštni urad, ampak res je, da jaz nimam pošte in se tudi nisem potegoval za to službo. 4. Ni res, da mi je dobro dišalo, ampak res je, da je pošta vsem občanom v korist, ne samo mene.

Na podlagi § 19. tisk. post. zahtevam, da prevzamete sledeči popravek dopisa „Svetnavas. (Pepčekov popravek je res imeniten!)“, št. 5, „Mir“, 2. febr. t. l.: 1. Ni res, da bi jaz brez slovenščine živeti ne mogel, ampak res je, da med prijaznimi in mirnimi sosedi v Svetnivasi tudi vsak Nemeec lahko živi. 2. Ni res, da bi se imel Krasnik pisati, ampak res je, da so se moji pradedi že leta 1600 „Chrassnigg“ pisali, moj ded in oče pa enako ko jaz. 3. Ni res, da je popravek nekdo zame podpisal, ampak res je, da sem ga lastnoročno podpisal.

J. Krassnigg.

Žihpolje. („Giftna krota.“) Z nekako čudnim glasom je zakvakala tista „giftna krota“, Štajerc' v svoji 3. številki od 5. februarja t. l. iz Žihpolj. Prijatelj mi poda to številko „Štajerca“ in mi pripomni: Vidiš, zopet smo vredni, da se nas tista „ptujška giftna krota“ nekoliko spominja. Tu

berem članek iz Koroškega: „Višpolje. — Dragi Štajerca! Ne zameri mi, da ti pišemo tudi mi par besedi. Pisal si že večkrat, da imaš dovolj sovražnikov, in zares je. Tudi naš župnik Mikeln (!) te sovraži iz celega srca. Tudi ta župnik vedno pridiguje, da ne bi smeli brati tega lista. Mikeln (!) bi imel lahko bolj na svojo faro skrb, kakor pa na tisto, kar mi beremo. Navadno je na Golžovem (!) vse prej opravljeno kakor pri nas. Mogoče, da imajo golžovčani (!) več denarja, da plačajo bolj zdatno cerkvena opravila župniku, ki že ima itak mastno službo. — Neustrašeni Višpoljanci.“

Jaz rečem prijatelju, no, kaj pa je Mikeln v Čedramu vendar naredil, da ga ima „Štajerc“ v mislih? Ali on mi reče: glej ga no, ali ne razumeš, kaj meni! Mikeln vendar ni župnik, tu pa ima dopisovalec z župnikom opraviti. Najbrž ni vedel, kako se g. župnik piše. Zdaj sem bil šele na jasnem.

O vi neustrašeni, nesramni in lažjivi Višpoljanci, kako morete take reči našemu g. župniku predbacivati. Ali ne skrbi za obe župniji prav enako? Kdaj je omenil gosp. župnik „Štajerca“ v kaki pridigi? Če je kdaj svaril pred slabimi knjigami in pohujšljivimi časniki, je to njegova sveta dolžnost. Saj se pravi: „Učeniki in predpostavljani, ki se bojijo svoje podložne resno svariti, so podobni mutastemu psu, ki svojih ust ne odpre, kadar se nevarnost bliža.“ Pišete tudi, kakor da bi g. župnik žihpoljsko faro nekako zanemarjal in golšovsko bolj oskrboval. Če se spotikaš na tem, da imajo na Golšovem vsako drugo nedeljo božjo službo, kaj smo Žihpoljanci kaj oškodovani za to? Ali ne pride domačega duhovnika drug nadomestovat? Torej glejte, neustrašenci, da bodele vi svoje dolžnosti tako izpolnjevali, kakor g. župnik svoje izpolnjuje! Pometajte rajši pred svojim pragom! Poznamo vas prav dobro, da ste neustrašeni, da vas ni strah in tudi ne sram, in kdaj? Navadno tedaj, kadar je pridiga, postopati zunaj cerkve, potem pa znabiti šele druge izprašujete, kaj je župnik pridigoval.

Pravite tudi: mogoče, da imajo Golšovljani več denarjev, da g. župnika dobro plačajo. Ne bodite zaradi tega preveč v skrbeh. Povem vam tiho na uho, da drugi ne bodo slišali, da stavim, kar hočete, da ima marsikateri Golšovljanov več v žepu, kakor kateri izmed vas dopisunov. — Svetovati je vam, če hočete še kdaj kake reklame delati z duhovniki, kupite si šematizem krške škofije, ali pa pojdite vprašat na škofijstvo, kako se ta ali oni župnik piše, in kako se ta ali ona fara prav imenuje, da vas bodemo v prihodnje bolje razumeli kakor zdaj!

Pridjali ste si naslov neustrašeni Višpoljanci. Pa jaz v tem dopisu ne vidim toliko pogumnosti in hrabrosti, temveč le obrekovanje in laži. Če že drugih boljših pri vas zaslužnih činov nimate, kakor te, potem se pač ne smete tako ponášati. V tem da ste pisali članek v „Štajerca“, ste se ja nekako preveč ponižali, in sami sebe osmešili, in zakaj? Ker čez duhovnike in bindišarje zna zabavljati že vsak fakin in vsaka baraba, od omikanih in „fortšritlih“ Višpoljancev (!) bi pa tega ne mogli pričakovati. Fej!

„Štajerc“ se zmiraj imenuje dober in poučljiv list. Pa oglejmo si ga, kak da je v resnici. Če bi bil zares dober, poučen kmetski list, bi moral kaj več poročati o gospodarstvu, tako pa navadno komaj četrt strani, kaj malega omeni o kmetijstvu, vsi drugi članki so večinoma le proti duhovnikom in Slovincem. Človeku se mora studiti, če to „giftno krot“ bere. Obžalovati moramo take hiše, ki gospodar trpi pri hiši ta pohujšljivi list.

Kmetje! kadar vam bodo „Višpoljanski neustrašenci“ vsiljevali ta kužni, ničvredni list, četudi zastonj, kakor se to navadno zgodi, odločno ga zavrnite ali pa ga vrzite v peč, da ga otroci ne berejo in se tako še bolj ne pohujšajo. Ni čuda, da se pogostoma sliši tožiti, da so otroci, ko še v šolo hodijo, že zelo pokvarjeni in nimajo pravega spoštovanja do svojih učencikov, ker doma nič prida ne slišijo. Zapomnite si dobro, vi nemčurski pomagachi „ptujske giftne krote“, da „gorje tistemu, ki pohujša katerega izmed malih. Bolje bi mu bilo, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil in bi se potopil v globočino morja.“ — Na svidenje, vi neustrašenci! Več faranov.

Dobrlavas. Silno težko je šlo, vendar so se morali „naši skrbni očetje“ odločiti in nove volitve razpisati. Njihovi rekuzi, ki so bili vsi zavrženi, so jim pač jasen dokaz da sega njihova oblast v tem oziru samo do „tatrmana“. Gospodje v Celovcu so pač drugih misli. — Dne 2. marca se vršijo nove volitve in marsikdo se vpraša: Kako bo šlo? Na to vprašanje že danes lahko odgovorimo: Tako, kakor bodo kmeti hoteli. Trgali se bomo za drugi razred. — Razmere so se tukaj za nas na boljše obrnile, dokaz temu, ker so oba dohtarja iz I. razreda potisnili v drugi razred. Častno to sicer ni, pa da le izda. Dohtar mora

torej s preprostim kmetom voliti. Nekateri hudo-mušneži celo trdijo, da se zaradi tega volitve ne bosta udeležila. — Prebrisanih ljudi pri nas pač ne manjka, ki znajo tudi politično bolni liberalno-nemčurski stranki pomagati. Da se mladi dohtar na vse mogoče načine trudi, tega smo pri nas že vajeni. Nobena hiša mu ni predaleč, nobena preborna. Naj ima veselje! Bolj se pa čudimo, ko tako na tihem opazujemo, kako je na tihem zahajal politično mulo tudi neki „profesor“. Marsikatero bridko skušnjo že ima v tem oziru, je pač smola skoraj povsod. Tako mu je postalo pred davnim časom enkrat „slabo“, ko mu je volilni komisar gledal preveč na prste. — Drugokrat je menda skoraj padel v gnojnico, ko je iskal nekega volilca v hlevu. Torej namestu volilca poln čevelj gnojnice, vsled česar je dobil hud katar, katerega je pregnal z golaževim duhom. In sploh je bila kmalu na to cela okolica okužena z „golaževino“. Ta duh je zopet njega tako razburil, da baje cele noči ni mogel spati.

No, in kakšno smolo pa ima sedaj? On še misli ne na to, in vendar ga je izdal nedolžen otročiček. Prišel je namreč k nekemu kmetu „popisovat otroka za šolo“. Skrbno se je ogledal, če je vse varno in ko je bilo vse mirno — hajd v hišo! In žena, — ona je namreč posestnica, je morala podpisati ali pooblastilo ali naznanilo, da mora otrok v šolo, ne vemo — Tukaj se mu je posrečilo, da nam je vzel volilko, ki je lansko leto volila z nami Dober tek, sicer bi moral itak vsled svoje velike priljubljenosti pri ljudstvu obupati. — Da bi le po golažu ne začelo zopet smrdeti, to bi bilo šmentano sitno.

Pa tudi na tretji razred se utegne poskusiti napad, torej pridite vsi! Mi upamo na zmago v dveh razredih, če pa propademo, nas to ne bo presenetilo, ker poznamo na eni strani naše „značajneže“, na drugi strani pa silo in zvižajo, s katero se dela od nasprotne strani. Če zmagajo nasprotniki, si smejo pač reči, da so si zmago pošteno prisilili.

Govorilo se je, da bi se imela vršiti volitev v petek dné 24. t. m., pa glejte, eden jo je le potuhtal, da je tedaj post in da nekateri kmeti, če so tudi posili-liberalci, tedaj ne jedó golaža. Zbrali so si pa sedaj „tovsti četrtke“, boljšega dneva bi si razun pusta ne mogli zbrati. Tedaj se bo golaž pa z veliko kuhlo mešal! Bog žegnaj! — Torej kmeti! v vaših rokah je vse, lahko zmagate, lahko pa tudi propadete. Bodite neustrašeni in pridite vsi, da vas bomo enkrat lahko posnelali!

Politični pregled.

V državnem zboru se je dogodilo v petek nekaj, kar je nekoliko predramilo tudi najbolj zaspane ljudske zastopnike. Posl. grof Sternberg je namreč v svojem govoru ostro napadal nekatere poslance, potem pa tudi govoril proti cesarskemu dvoru. Zbornični predsednik grof Vetter ga je dvakrat opomnil, ali ker ni nič izdalo, mu je odvzel besedo. Sternberg nato apelira na zbornico in ta mu dovoli dalje govoriti. Predsednik Vetter je smatral to za nezaupnico in je naznanil svoj odstop. Vsled posredovanja ministrskega predsednika pa bo le najbrž prevzel zopet predsedništvo, ako ga zbornica izvoli z veliko večino.

Na Ogrskem je ministrstvo Tiszovo odstopilo, a naslednika še nimajo. Bili so pri cesarju že vsi mogoči državniki, še celo Košut, sin onega Košuta, ki se je leta 1848. uprl proti Avstriji, je bil v avdijenci pri cesarju. Vladne posle vodijo dosedanji ministri, a kedaj bo nastopila nova vlada, ni mogoče reči, ker so razmere preveč zapletene.

Na Ruskem so mislili, da se je razburjenje med ljudstvom že popolnoma poleglo, ker je večina delavcev že zopet začela z delom. Z železno pestjo so zatrli razni oblastneži vsako svobodnejše gibanje, a eden izmed onih, ki je bil v prvi vrsti zato, da na Ruskem ostane vse pri starem, je bil stric sedanjega carja, veliki knez Sergij, carjev namestnik v Moskvi. V Moskvi je bilo že vse „pomirjeno“. Prošli petek popoldne se je peljal veliki knez Sergij iz zgodovinskega muzeja v Kremelj. Pred justično palačo je nekdo vrgel iz sani, ki so se izognile vozu velikega kneza, bombo, ki je razbila voz ter raztrgala velikega kneza na kose. Tudi kočijaš je bil mrtev. Vest o strašni smrti velikega kneza Sergija je storila grozen vtis po celi Rusiji. Car se je razjokal, ko so mu povedali, na kak način je končal njegov stric. — Napadalce so aretirali. Pri preiskavi po stanovanjih napadalcev so našli pisma, v katerih je ista smrt določena tudi za carja in vse odličnejše velikaše sedanje vlade. — Ali bo ta napad dosegel za Rusijo zboljšanje žalostnih razmer, je pač težko reči. Vsekako pa se mora obsojati tak način boja za zboljšanje javnih razmer.

Književnost in umetnost.

Nemško-slovenski tehniški slovar. Odbor za izdajo nemško-slovenskega tehniškega slovarja je dal tiskati posebne vzorce za nabiralne listke. Na vzorcih je natančno označena oblika in so določeni vsi podatki, kateri naj se na nabiralni listek zapišejo. Gospodje nabiralci tehniških izrazov in sploh vsi oni, ki so v interesu stvari pripravljeni, podpirati odbor, da se čim preje doseže izdaja potrebnega nam tehniškega slovarja, se tem potom opozarjajo na navedene vzorce, kateri se brezplačno dobivajo pri Slovenski Matici v Ljubljani.

Razne stvari.

Ženin umoril svojo nevesto. Pri Sobotki na Ogrskem so potegnili delavci, ki so sekali led na Tisi, iz vode vrečo, v kateri je bilo grozno razmesarjeno truplo mlade deklice. V umorjeni so spoznali hčer oskrbnika Ano Parbl, ki je nedavno na neznan način izginila. Parbl, ki je stanovala v hiši svoje bodoče tašče, je nekega dne izginila, in reklo se je, da se je zaroka razdrila in deklica se je vrnila domov. Deklica je vzela malo poprej z ozirom na predstoječo poroko iz hranilnice 26.000 kron, t. j. svojo doto, in ženin ter njegova mati sta sklenila, se pred poroko denarja polastiti na ta način, da sta deklico ubila in vrgla v Tiso.

Dvoboj na papirju. Urednik nekega uglednega italijanskega dnevnika je dobil nekega dne sledeče pismo: „Gospod! Kanalji, kakoršna ste vi, ne pošiljajo prič, rajši vas tem potom oklofutam. Smatrajte se torej na obe lici oklofutanega, in hvaležni mi bodite, da nisem vzel palice, da vas preptem.“ — Urednik je priobčil sledeči odgovor: „Nedosežni nasprotnik! Pridružujem se vam ter vas presrečno zahvaljujem, ker ste mi poslali le klofute mesto udarcev s palico. Ob enem vam pismeno poženem pet krogel v glavo, ter vas usrtim. Smatrajte se za mrtvega, ko prečitete to pismo. Pozdravljam vaše truplo.“

Strašen vihar v Srbiji. V dolini Valjevo so imeli dné 20. m. m. vrtnec, kakoršnega se v Srbiji še nihče ne spominja. Zunaj vasi Makovište ima svoje domovje kmet Mirko Markovič. Usodnega dné je inel goste, zategadelj je šel v nasproti hiše ležečo klet po meso in vino. Ko je prišel iz kleti, ni bilo o njegovi hiši videti niti sledu, vse pa je bilo pokrito s snegom. Šel je v vas po pomoč in z velikim trudom so našli v snegu trupla njegove matere, žene, sestre, otroka in dveh gostov. Od hiše so našli posamezna bruna daleč naokoli raztresena. Dve trupli še pogrešajo. Vrtnec se je omejil edino na to dolino, kjer je stala Markovičeva hiša. Drevje je bilo kakor pokošeno.

Dekle brez želodeca. V Rotšildovi dunajski bolnišnici se nahaja bolnica, ki ji je bil pred nekoliko tedni odstranjen želodec. Trpela je vsled želodeca že več mesecev. Zdravnik, ki jo je zdravil, je mislil, da ima v želodcu kako oteklino ter ji je svetoval, naj gre na kliniko. Na kliniki so se odločili za operacijo. Ko so ji preparali trebuh, so videli, da je cel želodec sama rana. Operater je sklenil odstraniti želodec ter tanko črevo naravnost pršiti na požiralnik. V kratkem času je operacija uspela. Početkoma je življenje bolnice viselo na niti, a polagoma je okrevala in sedaj že lahko uživa vsakovrstno hrano ter gre celo s postelje.

Loterijske številke od 18. februarja 1905.

Trst 5 86 18 34 9
Linc 62 72 28 5 32

Izvrsten okus kave dosežete s primešanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovoljno,
Poštna 5 kg, pošiljka 4 K 50 h franco,

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zastoj pošiljani mesečno.

Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

BRADY jeve Marijacejske prej M želodčne kapljice

zaradi svojega **poživljajočega** in **krepčajočega učinka** na prebavne telesne dele se obče priporočajo, kedar se **nima teka pri jedi**, pri **slabem prebavljanju** in **drugih želodčnih boleznih**.

Zahtevajte v lekarnah izrecno le

Brady-jeve želodčne kapljice.

C. Brady, lekarna pri ogrskem kralju,
Dunaj, Fleischmarkt 1.

Kmetija na prodaj.

19 birnov posevne in okolu 2 oralov lesa. Kmetija se prodaja z opravo vred za 7400 K, brez oprave za 6600 K. Več pove Alojzij Wieser p. d. Rupic v Dobrlivasi.

Kmetija na prodaj.

V Logivasi, pošta Vrba ob jezeru na Koroškem, se prodaja kmetija, p. d. pri Kokalu, obstoječa iz 32 oralov svetla s hišo in skednjem vred za 4500 goldinarjev. Kupec mora prevzeti vžitkarja. Ponudbe pod naslovom: **I. A. V. poste restante v Beljaku.**

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovitni in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kil za 9 K, 50 kil za 17 K, 100 kil za 32 K z vrečo vred. Uzorce po 5 kil pošilja s pošto franko proti 3 K 20 vin. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič
pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemnih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Kupujte narodni kolek!

Častna izjava.

Podpisani Jakob Pogatschnig, tovarnar volnenih izdelkov v Velikovcu, obžaluje, da je gospoda Antona Dietnerja in Ludovika Rischniga, tovarnarja volnenih izdelkov v Velikovcu, dne 9. prosinca 1905 na sejmu v Pliberku javno osramotil in razžalil, opozivlja žaleče izraze in trditve kot popolnoma neresnične s prošnjo, da mu odpustita in odstopita od sodnega postopanja, ter končno izjavlja, da absolutno nima povoda dvomiti o trgovski ali osebni časti obeh gospodov in realnosti njunih podjetij.

Pliberk, dne 7. svečana 1905.

J. Pogatschnig l. r.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izobno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvajsetica se ne pošilja. — **Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baratinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena 1. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

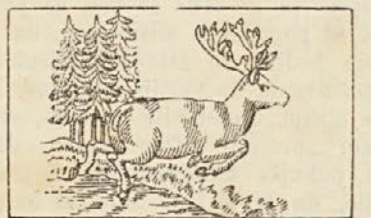
Zdravje je največje bogastvo!

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Dobiva se povsod!**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 1.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, noveev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.